

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3562/2563

นาย ก. โจทก์ สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน ค. จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/12, ป.วิ.พ. มาตรา 142, ป.วิ.พ. มาตรา 39, พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 7

ย่อ / หลักกฎหมาย

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างตามสัญญาเช่าซื้อแก่โจทก์ หนี้ที่โจทก์ขอบังคับเป็นหนี้กระทำการในคดีแพ่งที่เกี่ยวกับทรัพย์สินของจำเลย เมื่อต่อมาศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของจำเลยไว้พิจารณาและไม่ปรากฏว่าได้รับอนุญาตจากศาลล้มละลายกลางให้ดำเนินคดีต่อไป ศาลชั้นต้นย่อมต้องงดการพิจารณาคดีดังกล่าวไว้ตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 90/12 (4) ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งในเรื่องนี้ว่า ไม่มีอำนาจพิจารณาคดีนี้ ให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความและศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษาโดยไม่ได้แก้ไขเรื่องดังกล่าวจึงไม่ถูกต้อง เพราะกรณีนี้เป็นเรื่องคดีค้างพิจารณา เมื่อศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของจำเลยและมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนแล้วย่อมเป็นหน้าที่ของผู้บริหารแผนที่จะต้องเข้ามาดำเนินคดีแทนจำเลย ดังนั้น การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความอ้างว่าศาลชั้นต้นไม่มีอำนาจพิจารณาคดีนี้จึงไม่ชอบ ปัญหาเรื่องการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ไม่ชอบเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดยกขึ้นฎีกา ศาลฎีกาก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 142 (5) ประกอบมาตรา 246 และ 252 จำเลยฟ้องแย้งขอให้ขับไล่โจทก์และบริวารออกจากที่ดินและสิ่งปลูกสร้างพิพาทพร้อมชำระค่าเสียหาย แม้มิใช่การฟ้องเกี่ยวกับทรัพย์สินตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 90/12 (4) แต่เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดภาระในทรัพย์สินตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 90/12 (9) เมื่อปรากฏว่า ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งอนุญาตให้จำเลยดำเนินคดีในส่วนฟ้องแย้งแล้ว ศาลชั้นต้นย่อมสามารถยกคดีในส่วนฟ้องแย้งขึ้นพิจารณาต่อไปได้ ตามข้อยกเว้นที่บัญญัติไว้ใน พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 90/12 (9) ที่บัญญัติว่า "...เว้นแต่ศาลที่รับคำร้องขอจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น" แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อฟ้องแย้งของจำเลยเกี่ยวข้องกับฟ้องเดิมซึ่งพิพาทเกี่ยวกับที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างเดียวกัน จำต้องพิจารณาไปในทางเดียวกัน ประกอบกับศาลต้องงดพิจารณาในส่วนของคำฟ้องไว้ตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 90/12 (4) ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกระบวนการพิจารณา และก่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อคู่ความทั้งสองฝ่ายในการฟ้องและต่อสู้คดี ย่อมมีเหตุสมควรที่ศาลฎีกาจะงดการพิจารณาในส่วนฟ้องแย้งไว้ด้วยตาม ป.วิ.พ. มาตรา 39 ประกอบ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.2551 มาตรา 7 หากต่อมาคดีฟื้นฟูกิจการสิ้นสุดลงหรือศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งอนุญาตให้ดำเนินคดีนี้ในส่วนของโจทก์ต่อไป จึงให้ยกคดีทั้งในส่วนคำฟ้องและฟ้องแย้งขึ้นพิจารณาต่อไป ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีในส่วนฟ้องแย้งของจำเลยออกจากสารบบความและศาลอุทธรณ์พิพากษายืนจึงไม่ถูกต้อง

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องมาจากโจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ 79255 พร้อมสิ่งปลูกสร้างบ้านเลขที่ 81/141 ตามสัญญาเช่าซื้อให้แก่โจทก์ จำเลยให้การและฟ้องแย้งขอให้

ขับไล่โจทก์และบริวารออกจากที่ดินและสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวและเรียกค่าเสียหาย 283,900 บาท และชำระค่าเสียหายรายเดือน อัตราเดือนละ 16,700 บาท นับจากวันฟ้องแย้งเป็นต้นไปจนกว่า โจทก์และบริวารจะออกไปจากที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และส่งมอบที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในสภาพ เรียบร้อย ใช้การได้ดี โจทก์ให้การแก้ฟ้องแย้ง ระหว่างพิจารณาของศาลชั้นต้น ศาลล้มละลายกลาง มีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของจำเลย ศาลชั้นต้นงดการพิจารณาคดีไว้ โดยมีคำสั่งให้ จำหน่ายคดีออกจากสารบบความชั่วคราว ต่อมาศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของ จำเลยและตั้งจำเลยในฐานะลูกหนี้เป็นผู้ทำแผน โจทก์มิได้นำหนี้ในคดีนี้ยื่นขอรับชำระหนี้ในคดี ฟื้นฟูกิจการ จำเลยในฐานะผู้บริหารแผนยื่นคำร้องต่อศาลล้มละลายกลางเพื่อขออนุญาตดำเนิน กระบวนการพิจารณาคดีในส่วนฟ้องแย้ง ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งอนุญาต จำเลยยื่นคำร้องขอให้ ศาลชั้นต้นยกคดีขึ้นพิจารณา ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความรวมทั้ง ฟ้องแย้งของจำเลยด้วย และให้คืนค่าขึ้นศาลในส่วนฟ้องแย้ง 1,100 บาท จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคพิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ จำเลยฎีกา โดยศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภคอนุญาตให้ฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภควินิจฉัยว่า คดีมีปัญหา ต้องวินิจฉัยตามที่จำเลยได้รับอนุญาตให้ฎีกาว่า คำสั่งจำหน่ายคดีส่วนฟ้องแย้งของศาลชั้นต้นชอบ หรือไม่ ก่อนวินิจฉัยปัญหาดังกล่าว ศาลฎีกาเห็นสมควรหยิบยกปัญหาที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่ง จำหน่ายคดีนี้เสียจากสารบบความขึ้นวินิจฉัยเสียก่อนว่าเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า คดีนี้ เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2557 โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพร้อม สิ่งปลูกสร้างตามสัญญาเช่าซื้อแก่โจทก์ หนี้ที่โจทก์ขอบังคับเป็นหนี้กระทำการในคดีแพ่งที่เกี่ยวกับ ทรัพย์สินของจำเลย เมื่อต่อมาวันที่ 24 มิถุนายน 2557 ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งรับคำร้องขอ ฟื้นฟูกิจการของจำเลยไว้พิจารณาและไม่ปรากฏว่าได้รับอนุญาตจากศาลล้มละลายกลางให้ ดำเนินคดีนี้ต่อไป ศาลชั้นต้นย่อมต้องงดการพิจารณาคดีดังกล่าวไว้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 90/12 (4) ที่บัญญัติว่า "...ในกรณีที่มีการฟ้องคดี หรือเสนอข้อพิพาทให้ อนุญาตไต่สวนการชำระหนี้ไว้ก่อนแล้ว ให้งดการพิจารณาไว้ เว้นแต่ศาลที่รับคำร้องจะมีคำสั่งเป็นอย่าง อื่น" ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งในเรื่องนี้ว่า ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 90/12 (8) ประกอบมาตรา 90/41 ทวิ เป็นเรื่องที่จะต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้กับผู้บริหารแผนและเป็นอำนาจ ของผู้บริหารแผนที่จะรับหรือไม่ยอมรับเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ ซึ่งเจ้าหนี้หรือบุคคลใดที่ได้รับความเสียหายโดยการกระทำของผู้บริหารแผนอาจยื่นคำขอเป็นคำร้องต่อศาลซึ่งหมายถึง ศาลล้มละลายกลางเพื่อให้มีคำสั่ง ศาลในคดีแพ่งจึงไม่มีอำนาจพิจารณาคดีนี้อีก ให้จำหน่ายคดี ออกจากสารบบความและศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษาโดยไม่ได้แก้ไขเรื่องดังกล่าวจึงไม่ถูกต้อง เพราะกรณีนี้เป็นเรื่องคดีค้างพิจารณา เมื่อศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของจำเลย และมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนแล้วย่อมเป็นหน้าที่ของผู้บริหารแผนที่จะต้องเข้ามาดำเนินคดีแทน จำเลย กรณีมิใช่เรื่องผู้บริหารแผนใช้สิทธิไม่ยอมรับสิทธิตามสัญญาเช่าซื้อกับโจทก์ตามที่กำหนด ไว้ในแผนตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 90/41 ทวิ และคำสั่งของ ศาลล้มละลายกลางในเรื่องดังกล่าวถึงที่สุดเพื่อให้โจทก์ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการ ดังที่ศาลชั้นต้นอ้างมาไม่ ดังนั้น การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความอ้างว่า ศาลชั้นต้นไม่มีอำนาจพิจารณาคดีนี้จึงไม่ชอบ ปัญหาเรื่องการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ไม่ชอบ เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดยกขึ้น ฎีกา ศาลฎีกาก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 142

(5) ประกอบมาตรา 246 และ 252 สำหรับปัญหาตามที่จำเลยได้รับอนุญาตให้ฎีกาว่า คำสั่งจำหน่ายคดีส่วนฟ้องแย้งของศาลชั้นต้นชอบหรือไม่ เห็นว่า จำเลยฟ้องแย้งขอให้ขับไล่โจทก์และบริวารออกจากที่ดินและสิ่งปลูกสร้างพิพาทพร้อมชำระค่าเสียหาย แม้ว่าจะมิใช่เป็นการฟ้องจำเลยเกี่ยวกับทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 90/12 (4) แต่เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดภาระในทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 90/12 (9) ซึ่งตามคำร้องของจำเลยอ้างว่า แผนฟื้นฟูกิจการกำหนดให้ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างพิพาทเป็นทรัพย์สินนำออกจำหน่ายหรือนำออกให้เช่าและปรากฏตามรายงานกระบวนการพิจารณาของศาลล้มละลายกลางว่า ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งอนุญาตให้จำเลยดำเนินคดีในส่วนฟ้องแย้งแล้ว ศาลชั้นต้นย่อมสามารถยกคดีในส่วนฟ้องแย้งขึ้นพิจารณาต่อไปได้ ตามข้อยกเว้นที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 90/12 (9) ที่บัญญัติว่า "...เว้นแต่ศาลที่รับคำร้องขอจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น" แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อฟ้องแย้งของจำเลยเกี่ยวข้องกับฟ้องเดิมซึ่งพิพาทเกี่ยวกับที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างเดียวกัน จำต้องพิจารณาไปในทางเดียวกัน ประกอบกับศาลต้องดพิจารณาในส่วนของคำฟ้องไว้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 90/12 (4) ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกระบวนการพิจารณา และก่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อคู่ความทั้งสองฝ่ายในการฟ้องและต่อสู้คดี ย่อมมีเหตุสมควรที่ศาลฎีกาจะงดการพิจารณาในส่วนฟ้องแย้งไว้ด้วย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 39 ประกอบพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.2551 มาตรา 7 ซึ่งหากต่อมาคดีฟื้นฟูกิจการสิ้นสุดลงหรือศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งอนุญาตให้ดำเนินคดีในส่วนฟ้องแย้งต่อไป จึงค่อยยกคดีทั้งในส่วนคำฟ้องและฟ้องแย้งขึ้นพิจารณาต่อไปพร้อมกัน ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีในส่วนฟ้องแย้งของจำเลยออกจากสารบบความและศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามคำสั่งศาลชั้นต้นซึ่งเป็นการจำหน่ายคดีเด็ดขาดจึงไม่ถูกต้อง ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของจำเลยฟังขึ้น พิพากษายกคำสั่งของศาลชั้นต้นและคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ให้งดการพิจารณาในส่วนคำฟ้องและฟ้องแย้งไว้ ให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความของศาลชั้นต้น หากคดีฟื้นฟูกิจการสิ้นสุดลงหรือศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งอนุญาตให้ดำเนินคดีในส่วนฟ้องแย้งต่อไป ให้คู่ความแถลงต่อศาลชั้นต้นเพื่อหยิบยกคดีนี้ทั้งในส่วนคำฟ้องและฟ้องแย้งขึ้นพิจารณาต่อไป ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

สนธิศาสตร์ เจตนัรวราพงศ์ · ประมวญ รักศีลธรรม · สิทธิชัย โชคสวัสดิ์ไพศาล

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/3562/2563>